

Ekonomika

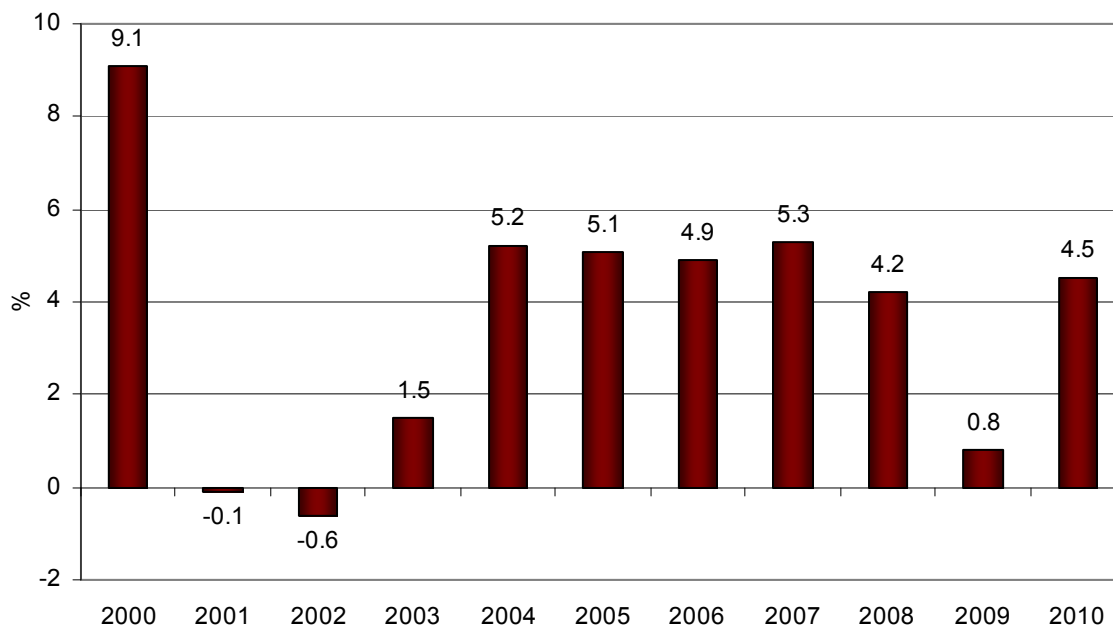
Izraēlas ekonomikas attīstības pamatā ir augstās tehnoloģijas. Daudzas ārvalstu korporācijas ir izveidojušas zinātniskās pētniecības centrus Izraēlā, tostarp *Intel* un *IBM*. Pēc globālās konkurētspējas rādītāja 2010-2011 Izraēla ierindojas 24. vietā.

Neskatoties uz pieticīgajiem dabas resursiem Izraēlas lauksaimniecība un rūpniecība pēdējo 20 gadu laikā ir strauji attīstījusies. Galvenie eksporta produkti ir briljanti, augstās tehnoloģijas un lauksaimniecības produkti (augļi un dārzeņi). Izraēla atkarīga no jēlnaftas, labības, izejvielu un militārās tehnikas importa. Izraēlas tirdzniecības deficītu sedz transferta maksājumi no ārvalstīm un ārvalstu aizdevumi. Apmēram pusi no valdības ārējā parāda sedz ASV aizdevumi. ASV sniedz nozīmīgu ekonomisko un militāro palīdzību Izraēlai.

Pēc IKP krituma 2001. un 2002. gadā, ko ietekmēja Palestīnas konflikts un problēmas augsto tehnoloģiju nozarē, Izraēlas IKP pieaugums no 2004. gada līdz 2007. gadam bija aptuveni 5% gadā.

Globālā finanšu krīze 2008./2009. gadā izraisīja īslaicīgu Izraēlas ekonomikas lejupslīdi, jo iepriekšējos gados valsts bija īstenojusi piesardzīgu fiskālo politiku un dažādas liberālas reformas. Patlaban Izraēlas ekonomika un banku sektors uzrāda atveseļošanās pazīmes. 2009. gadā IKP pieaugums bija 0,8%, bet 2010. gadā – 4,5%*. Lielāko daļu Izraēlas IKP veido pakalpojumu nozares (65%), rūpniecība (32,6%) un lauksaimniecība (2,4%)**.

IKP izaugsme, %

Avots: Izraēlas Banka

Globālās ekonomikas lejupslīde ietekmēja galvenokārt eksportu uz ASV un Eiropas valstīm, kas ir svarīgākie Izraēlas tirdzniecības partneri. Eksports Izraēlas IKP veido aptuveni 45%.

Lai pārvarētu ekonomisko lejupslīdi Izraēlas valdība īstenoja vienkāršus nodokļu stimulēšanas pasākumus un piekopa stingru monetāro politiku, kas paredzēja procentu likmju samazināšanu, valdības izlaisto parādzīmju pirkšanu un aktīvu ieiešanu ārvalstu valūtas tirgos.

Izraēlas banka paaugstināja procentu likmes 2009. gadā, kad inflācija pārsniedza Bankas noteikto augšējo līmeni un ekonomika uzrādīja atveseļošanās pazīmes.

Izraēla ir guvusi panākumus lauksaimniecības kultūru ražības un kvalitātes paaugstināšanā. To veicināja zemnieku un zinātnieku ciešā sadarbība, lai izstrādātu un pielietotu zinātniski pamatotas metodes dažādās lauksaimniecības nozarēs. Izraēla ir svarīgs pārtikas preču piegādātājs Eiropai ziemas mēnešos.

Izraēlas būtiskākie rūpniecības sektori ir metālapstrāde, mašīnbūve, elektronika, pārtikas un ķīmiskā rūpniecība, dimantu apstrāde, kā arī datorprogrammatūras izstrāde.

Ļoti nozīmīga joma ir tūrismis, katru gadu Izraēlu apmeklē vairāk par 2 miljoniem tūristu.

Pēdējos gados strauji attīstījies ir finanšu pakalpojumu sektors. Izraēlā atrodas vairāku uzņēmumu un banku filiāles, kā *Ernst&Young*, *HSBC*, *Citibank* un Indijas valsts bankas filiāle.

* Bank of Israel - <http://www.bankisrael.gov.il/firsteng.htm>

** Central Intelligence Agency – <http://www.cia.gov>

Ārējā tirdzniecība

Izraēla ir parakstījusi brīvās tirdzniecības līgumus ar Eiropas Savienību, ASV, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociāciju, Turciju, Meksiku, Kanādu, Jordāniju un Ēģipti, kā arī ar *Dienvidu kopējā tirgus* valstīm (Mercosur) – Argentīnu, Brazīliju, Paragvaju un Urugvaju.

Izraēlas ārējas preču tirdzniecības eksports 2010. gadā sasniedza 50,9 miljardus USD, bet imports 58,6 miljardus USD, salīdzinājumā ar 2009. gadu palielinoties attiecīgi par 21% un 24,9%. Izraēlas ārējās tirdzniecības bilance ir negatīva -7,7 miljoni USD.

2009. gadā Izraēlas svarīgākie eksporta partneri bija ASV (35% no kopējā preču eksporta), Honkonga 6%, Beļģija 5%, Indija 3,8%, Nīderlande 3,2% un Vācija 3%; svarīgākie importa partneri – ASV (12,4% no kopējā ieveduma), Ķīna 7,4%, Šveice 7%, Vācija 7,1%, Beļģija 5,4%, Itālija 4,5%, Lielbritānija 4% un Nīderlande 4%.

2010. gadā rūpniecības preču eksports veidoja 79,8% kopējā preču eksportā, brīlanti – 17,6%, lauksaimniecības produkti – 2,7%.

2010. gada preču importā lielāko īpatsvaru veidoja izejvielas (bez kurināmā un dimantiem – 38,9%), kurināmais (17,8%), investīciju preces (mašīnas un mehānismi, elektriskās iekārtas, transportlīdzekļi, metāli un to izstrādājumi – 15%), patēriņa preces (14,7%) un dimanti (14,3%).

Investīcijas

Ārvalstu uzkrātās tiešās investīcijas Izraēlā 2009. gada beigās sasniedza 55,6 miljardi USD, kas salīdzinājumā ar 2008. gada beigām ir palielinājušās par 2,3%.

Savukārt Izraēlas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs 2009. gada beigās sasniedza 71,1 miljardu USD, pieaugot par 10% salīdzinājumā ar 2008. gadu. Uzkrāto tiešo investīciju bilance ir negatīva, veidojot -15,5 miljardus USD.